

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण

ग्राम विकास विभाग

महाराष्ट्र राज्य

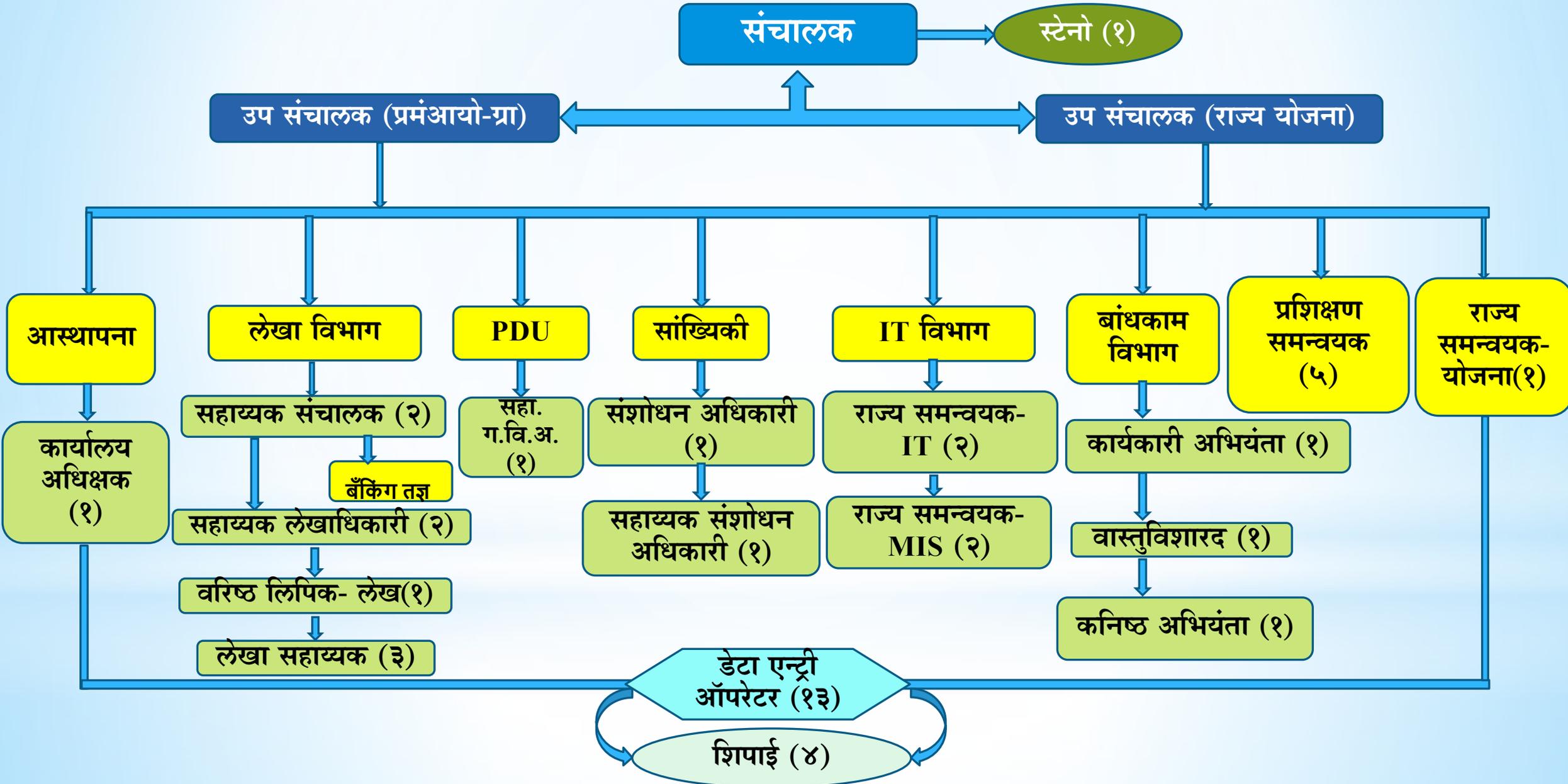
राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण

❖ ग्राम विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन यांचे शा. नि. क्र : २०१५/प्र.क्र.२४०/योजना-१० दिनांक १६ जुलै, २०१५ व क्र : २०१५/प्र.क्र.४१३/योजना-१० दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१६ अन्वये राज्यातील ग्रामीण गृहनिर्माण घरकुल योजनांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी व संनियंत्रण करण्यासाठी राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण (State Management Unit - Rural Housing) ची स्थापना.

❖ राज्य व्यवस्थापन कक्षाची भूमिका व जबाबदारी -

१. संनियंत्रण आणि मूल्यमापन
२. समन्वय
३. क्षमता बांधणी
४. माहिती शिक्षण व संवाद
५. शासनास ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रासंबंधित पॉलिसी इनपूट देणे.

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण - संरचना

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजना

१. प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण - सर्वांसाठी घरे-२०२२

- सन २०१६-१७ पासून इंदिरा आवास योजनेचे रुपांतर - प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण.
- केंद्र पुरस्कृत योजना - केंद्र हिस्सा ६०% (रु.७२,०००/-) व राज्य हिस्सा ४०% (रु.४८,०००/-)
- लाभार्थी निवड - सामाजिक आर्थिक जात सर्वेक्षण-२०११ च्या आधारे प्राप्त कायमस्वरूपी प्रतिक्षा यादी(PWL)
- उद्दिष्ट वाटप - ६०% अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती, २५% इतर, १५% अल्पसंख्याक व ५% दिव्यांग लाभार्थ्यांसाठी .
- घरकुल क्षेत्रफळ - चटई क्षेत्र २६९ चौ.फूट.
- अर्थसहाय्य - सर्वसाधारण क्षेत्र - रु.१.२० लक्ष व डोंगराळ नक्षलग्रस्त क्षेत्र - रु. १.३० लक्ष
- अभिसरण - १. मनरेगा (MGNREGA) अंतर्गत ९०/९५ दिवस अकुशल मनुष्य दिवसांची मजुरी रु.१८,०००/-
२. स्वच्छ भारत मिशन (SBM) अंतर्गत शौचालय बांधकामासाठी रु.१२,०००/- प्रोत्साहनपर अनुदान
- अर्थसहाय्य वाटप पध्दती - लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यावर टप्पानिहाय PFMS व AwaasSoft प्रणालीद्वारे (DBT).

१.१ प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण - भौतिक प्रगती अहवाल

अ.क्र.	टप्पा	वर्ष	उद्दिष्ट	मंजूरी	पुर्ण	%
१	टप्पा-I	२०१६-१७	२,३०,४२२	२,२४,९५१	२,०६,३७६	८९.६
२		२०१७-१८	१,५०,९३४	१,४२,७९९	१,२५,१०९	८२.९
३		२०१८-१९	६८,४६४	६५,६४०	५३,५९८	७८.३
	टप्पा-I एकूण		४,४९,८२०	४,३३,३९०	३,८५,०८३	८५.६
४	टप्पा-II	२०१९-२०	३,५४,५०१	२,८४,४४३	१,३१,७८०	३७.२
५		२०२०-२१	३,९१,०६९	१२,९२०	०	०.०
	टप्पा-II एकूण		७,४५,५७०	२,९७,३६३	१,३१,७८०	१७.७
	संपूर्ण एकूण (२०१६-१७ ते २०२०-२१)		११,९५,३९०	७,३०,७५३	५,१६,८६३	४३.२

१.२ प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण - आर्थिक प्रगती अहवाल

(रु. लाखात)

अ.क्र	वर्ष	उद्दिष्ट	उद्दिष्टानुसार आवश्यक निधी			प्राप्त निधी		
			केंद्र हिस्सा ६०%	राज्य समरुप हिस्सा ४०%	एकूण	केंद्र हिस्सा ६०%	राज्य समरुप हिस्सा ४०%	एकूण
१	२०१६-१७	२,३०,४२२	१,६७,३७९.२४	१,११,५८६.१६	२,७८,९६५.४०	१,६७,३७९.०९	१,११,१६७.५२	२,७८,५४६.६०
२	२०१७-१८	१,५०,९३४	१,१०,१७५.८४	७,३४,५०.५६	१,८३,६२६.४०	१,१०,१७५.८४	६९,६०६.३५	१,७९,७८२.१९
३	२०१८-१९	६८,४६४	४९,९५६.४८	३३,३०४.३२	८३,२६०.८०	४९,९५६.४८	३३,०५७.४२	८३,०१३.९०
४	२०१९-२०	३,५४,५०१	२,५८,७४५.३८	१,७२,४९६.९२	४,३१,२४२.३०	१,९४,०५९.०४	२३,०१६.६२	२,१७,०७५.६६
५	२०२०-२१	४,०५,०७७	२,९१,६५५.४४	१,९४,४३६.९६	४,८६,०९२.४०	-	-	-
	एकूण	१२,०९,३९८	८,७७,९१२.३८	५,८५,२७४.९२	१,४६,३१८७.३०	५,२१,५७०.४४	२,३६,८४७.९२	७,५८,४१८.३६

अ.क्र	वर्ष	अप्राप्त निधी			आर्थिक साध्य	
		केंद्र हिस्सा ६०%	राज्य समरुप हिस्सा ४०%	एकूण	खर्च	उर्वरित आवश्यक निधी
१	२०१६-१७	०.१५	४१८.६४	४१८.८०	२,५३,९४४.३०	२५,०२१.१०
२	२०१७-१८	०.००	३,८४४.२१	३,८४४.२१	१,५६,३९२.२०	२७,२३४.२०
३	२०१८-१९	०.००	२४६.९०	२४६.९०	६८,२७७.४१	१४,९८३.३९
४	२०१९-२०	६४,६८६.३४	१,४९,४८०.३०	२,१४,१६६.६४	२,०८,८५५.२०	२,२२,३८७.१०
५	२०२०-२१	२,९१,६५५.४४	१,९४,४३६.९६	४,८६,०९२.४०		४,८६,०९२.४०
	एकूण	३,५६,३४१.९४	३,४८,४२७.००	७,०४,७६८.९४	६,८७,४६९.११	७,७५,७१८.१९

२. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग - रमाई आवास योजना

- राज्यातील अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांसाठी घरकुल योजना.
- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- दि.१५ नोव्हेंबर २००८ पासून राज्यात लागू.
- लाभार्थी निवड - लाभार्थ्यांची निवड ग्रामसभेमार्फत व अंतिम निवड जिल्हास्तरीय समिती मार्फत.
- घरकुल क्षेत्रफळ - चटई क्षेत्र २६९ चौ.फूट
- अनुसूचित जाती संवर्गातील ३% घरकुले अपंग लाभार्थ्यांसाठी राखीव.
- उद्दिष्टापैकी २५,००० घरे मातंग समाजातील लाभार्थ्यांसाठी राखीव.
- सदर योजना प्रधानमंत्री आवास योजना - ग्रामीणच्या धर्तीवर राबविण्यात येत आहे.

२.२ रमाई आवास योजना भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल

➤ वर्षनिहाय भौतिक प्रगती :

अ.क्र.	टप्पा	वर्ष	उद्दिष्ट	मंजूरी	पुर्ण	%
१	टप्पा-I	२०१६-१७	५०,०१७	४९,८७४	४५,७८२	९१.५
२		२०१७-१८	९५,८२३	९३,७६७	७६,९३०	८०.३
३		२०१८-१९	९८,३३६	९२,४७४	४५,४४७	४६.२
टप्पा-I एकूण			२,४४,१७६	२,३६,११५	१,६८,१५९	६८.९
४	टप्पा-II	२०१९-२०	९१,५५७	४७,६४३	०	०.०
संपूर्ण एकूण (२०१६-१७ ते २०१९-२०)			३,३५,७३३	२,८३,७५८	१,६८,१५९	५०.१

➤ वर्षनिहाय आर्थिक प्रगती : (रु. लाखात)

अ.क्र	वर्ष	उद्दिष्ट	उद्दिष्ट नुसार आवश्यक निधी	प्राप्त झालेला निधी	प्रलंबित निधी	आर्थिक वर्षा नुसार खर्च
१	२०१६-१७	५०,०१७	६१,६१५.५५	६०,०००.००	१,६१५.५५	८,०७०.७५
२	२०१७-१८	९५,८२३	१,१८,७९८.९९	४८,०००.००	७०,७९८.९९	३९,०९८.००
३	२०१८-१९	९८,३३६	१,२७,२९८.३४	५४,४९७.११	७२,८०१.२३	१०,२६४०.२०
४	२०१९-२०	९१,५५७	१,११,०९९.३०	५४,७११.७६	५६,३८७.५४	६७,७५८.६९
५	२०२०-२१	०	०.००	१०,०००.००	-१०,०००.००	९,२७७.९५
एकूण		३,३५,७३३	४,१८,८१२.१८	२,२७,२०८.८७	१,९१,६०३.३१	२,२६,८४५.५९

३. आदिवासी विकास विभाग - शबरी आवास योजना

- राज्यातील अनुसूचित जमाती घटकांसाठी घरकुल योजना.
- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- दि. २८ मार्च २०१३ पासून राज्यात लागू.
- लाभार्थी निवड - लाभार्थ्यांची निवड ग्रामसभेमार्फत व अंतिम निवड जिल्हास्तरीय समिती मार्फत
- घरकुल क्षेत्रफळ - चटई क्षेत्र २६९ चौ.फूट.
- अनुसूचित जमाती संवर्गातील ५% घरकुले अपंग लाभार्थ्यांसाठी राखीव.
- सदर योजना प्रधानमंत्री आवास योजना - ग्रामीणच्या धर्तीवर राबविण्यात येत आहे.

३.२ शबरी आवास योजना भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल

➤ वर्षनिहाय भौतिक प्रगती :

अ.क्र.	टप्पा	वर्ष	उद्दिष्ट	मंजूरी	पुर्ण	%
१	टप्पा-I	२०१६-१७	२१,०१५	२०,९८६	१९,७२०	९३.८
२		२०१७-१८	११,८०५	११,१२२	८,२९२	७०.२
३		२०१८-१९	१२,३२२	११,६९८	६,४६७	५२.५
टप्पा-I एकूण			४५,१४२	४३,८०६	३४,४७९	७६.४
४	टप्पा-II	२०१९-२०	३८,१५३	३३,१९७	६,२१९	१६.३
संपूर्ण एकूण (२०१६-१७ ते २०१९-२०)			८३,२९५	७७,००३	४०,६९८	४८.९

➤ वर्षनिहाय आर्थिक प्रगती : (रु. लाखात)

अ.क्र	वर्ष	उद्दिष्ट	उद्दिष्ट नुसार आवश्यक निधी	प्राप्त झालेला निधी	प्रलंबित निधी	आर्थिक वर्षा नुसार खर्च
१	२०१६-१७	२१,०१५	२५,४४०.३०	२४,२३४.७९	१,२०५.५१	४,२६७.३०
२	२०१७-१८	११,८०५	१४,२७२.६०	१३,२००.००	१,०७२.६०	१४,९१७.३५
३	२०१८-१९	१२,३२२	१४,८९३.००	१५,०००.००	-१०७.००	१३,९८७.५०
४	२०१९-२०	३८,१५३	४६,८७४.००	१२,०००.००	३४,८७४.००	१३,५११.९५
५	२०२०-२१	०	०.००	०.००	०.००	१५,८८६.९०
एकूण		८३,२९५	१,०१,४७९.९०	६४,४३४.७९	३७,०४५.११	६२,५७१.००

४. आदिवासी विकास विभाग - पारधी आवास योजना

- राज्यातील पारधी समाजातील घटकांसाठी घरकुल योजना.
- १००% राज्य पुरस्कृत योजना.
- दि. २७ मे २०१६ पासून राज्यात लागू.
- लाभार्थी निवड - पात्र लाभार्थ्यांची निवड ग्रामसभेमार्फत व अंतिम निवड जिल्हास्तरीय समिती मार्फत
- घरकुल क्षेत्रफळ - चटई क्षेत्र २६९ चौ.फूट.
- अनुसूचित जमाती संवर्गातील ३% घरकुले अपंग लाभार्थ्यांसाठी राखीव.
- सदर योजना प्रधानमंत्री आवास योजना - ग्रामीणच्या धर्तीवर राबविण्यात येत आहे.

४.२ पारधी आवास योजना भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल

➤ वर्षनिहाय भौतिक प्रगती :

अ.क्र.	टप्पा	वर्ष	उद्दिष्ट	मंजूरी	पुर्ण	%
१	टप्पा-I	२०१६-१७	१,३६९	१,३३४	१,२३०	८९.८
२		२०१७-१८	१,०८०	९,६७	७,७२	७१.५
३		२०१८-१९	१,७४२	१,५२५	८,३५	४७.९
	टप्पा-I एकूण		४,१९१	३,८२६	२,८३७	६७.७
४	टप्पा-II	२०१९-२०	०	०	०	०.०
	संपूर्ण एकूण (२०१६-१७ ते २०१९-२०)		४,१९१	३,८२६	२,८३७	६७.७

➤ वर्षनिहाय आर्थिक प्रगती : (रु. लाखात)

अ.क्र.	वर्ष	उद्दिष्ट	उद्दिष्ट नुसार आवश्यक निधी	प्राप्त झालेला निधी	प्रलंबित निधी	आर्थिक वर्षा नुसार खर्च
१	२०१६-१७	१,३६९	१,६४३.८०	१,४७९.६०	१,६४.२०	२१९.०५
२	२०१७-१८	१,०८०	१,४२५.६०	०.००	१,४२५.६०	९९७.६०
३	२०१८-१९	१,७४२	२,१५१.५८	१,०२६.०४	१,१२५.५४	१,०५३.७५
४	२०१९-२०	०	०.००	२,२८४.७९	-२,२८४.७९	१,२५६.७५
५	२०२०-२१	०	०.००	०.००	०.००	३४७.१५
	एकूण	४,१९१	५,२२०.९८	४,७९०.४३	४३०.५५	३,८७४.३०

ॡ. आदलवासल वलकलस वलडलड - आदलड आवलस डलकनल

- रलकडलतलल कलतकरी, डलडलडल गलंड व कलललड डल डडलतलसलठी डरकुल डलकनल.
- १००% रलकड डुरसुकृत डलकनल.
- दल. ७ डेडुरवलरी २०१७ डलसून रलकडलत ललगू.
- ललडलरुथल नलवड - ललडलरुथलकुडल नलवड गुरलडसडुडुडलरुडत व अंतलड नलवड डललुडलसुतरुडलड सडलतुडल डलरुडत
- डरकुल कुषुतुरडलळ - कडई कुषुतुर २६१ कुल.डूट.
- अनुसूकलत डडलतुडल संवगुरलतलल ३% डरकुलु ललडलरुथलसलठी रलखुलव.
- सदर डलकनल डुरडलनडंतुरल आवलस डलकनल - गुरलडुणकुडल धरुतुडलवर रलडवलणुडलत डेत आडे.

५.२ आदिम आवास योजना भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल

➤ वर्षनिहाय भौतिक प्रगती :

अ.क्र.	टप्पा	वर्ष	उद्दिष्ट	मंजूरी	पुर्ण	%
१	टप्पा-I	२०१६-१७	२,६४७	२,२०४	१,७८८	६७.५
२		२०१७-१८	२,३४६	१,८३५	१,३४१	५७.२
३		२०१८-१९	१,१६८	९०९	४७३	४०.५
	टप्पा-I एकूण		६,१६१	४,९४८	३,६०२	५८.५
४	टप्पा-II	२०१९-२०	८४५	४६९	०	०.०
	संपूर्ण एकूण (२०१६-१७ ते २०१९-२०)		७,००६	५,४१७	३,६०२	५१.४

➤ वर्षनिहाय आर्थिक प्रगती : (रु. लाखात)

अ.क्र.	वर्ष	उद्दिष्ट	उद्दिष्ट नुसार आवश्यक निधी	प्राप्त झालेला निधी	प्रलंबित निधी	आर्थिक वर्षा नुसार खर्च
१	२०१६-१७	२,६४७	३,२८८.६०	३,०००.००	२८८.६०	२६२.१५
२	२०१७-१८	२,३४६	२,८९५.८०	१,५९९.३२	१,२९६.४८	१,०३४.८०
३	२०१८-१९	१,१६८	१,५९९.२६	१,६००.००	-०.७४	१,८३०.२०
४	२०१९-२०	८४५	१,०३४.००	१,२००.००	-१६६.००	१,६०५.६५
५	२०२०-२१	०	०.००	०.००	०.००	४,९५.१०
	एकूण	७,००६	८,८१७.६६	७,३९९.३२	१,४१८.३४	५,२२७.९०

६. ग्राम विकास विभाग - पंडीत दिनदयाळ उपाध्याय जागा खरेदी अर्थसहाय्य योजना

- केंद्र व राज्य पुरस्कृत ग्रामीण घरकुल योजनांतर्गत घरकुलास पात्र परंतु घरकुल बांधकामासाठी स्वतःची जागा उपलब्ध नसलेल्या लाभार्थ्यांस **५०० चौ. फूटपर्यंत** जागा खरेदी करण्यासाठी **रक्कम रु. ५०,०००/-** पर्यंत अर्थसहाय्य देण्यात येते.
- दि. १४ जुलै २०१७ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यात लागू.
- अर्थसहाय्य वाटप पध्दती - लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यावर **PFMS व AwaasSoft प्रणालीद्वारे**.
- योजनेंतर्गत अद्यापपर्यंत साधारणपणे **३०००** इतक्या **लाभार्थ्यांना लाभ** देण्यात आला आहे.
- **१००% राज्य पुरस्कृत योजना**

७. उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग - अटल बांधकाम कामगार आवास योजना

- राज्यातील ग्रामीण भागातील नोंदीत (सक्रिय) बांधकाम कामगारांसाठी घरकुल योजना.
- दि. १४ जानेवारी २०१९ पासून राज्यात लागू.
- लाभार्थी निवड - लाभार्थ्यांची तालुकानिहाय यादी विभागामार्फत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.
- अर्थसहाय्य वाटप पध्दती - रु. १.५० लक्ष लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यावर PFMS व AwaasSoft प्रणालीद्वारे.
- उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागामार्फत ३३ पात्र लाभार्थ्यांची यादी प्राप्त.
- १००% राज्य पुरस्कृत योजना

➤ प्रगती अहवाल -

▪ भौतिक प्रगती :

अ.क्र.	वर्ष	उद्दिष्ट	मंजूरी	पुर्ण	%
१	२०१८-१९	९७,९९९	३३	११	०.०१

▪ आर्थिक प्रगती :

अ.क्र	वर्ष	उद्दिष्ट	उद्दिष्ट नुसार आवश्यक निधी	प्राप्त झालेला निधी	प्रलंबित निधी	आर्थिक वर्षा नुसार खर्च
१	२०१८-१९	९७,९९९	१,४९,९९८.५०	१०,४००.००	१,३९,५९८.५०	०.००
२	२०१९-२०	०	०.००	०.००	०.००	१२.००
३	२०२०-२१	०	०.००	०.००	०.००	६.००
	एकूण	९७,९९९	१,४९,९९८.५०	१०,४००.००	१,३९,५९८.५०	१८.००

८. विजाभज, इमाव व विमाप्र विभाग - यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजना

- राज्यातील विमुक्त जाती भटक्या जमाती(VJNT) या प्रवर्गातील पात्र लाभार्थ्यांसाठी घरकुल योजना
- मुळ उद्देश - वैयक्तिक घरकुले व मुक्त वसाहती निर्माण करणे.
- लाभार्थी निवड - जिल्हास्तरीय समितीमार्फत
- सदर योजनेअंतर्गत १० लाभार्थ्यांच्या वसाहतीकरीता रक्कम रुपये ४४.३१ लक्ष विभागामार्फत उपलब्ध करून देण्यात येतात.
- दि. २४ जानेवारी २०१८ पासून राज्यात लागू
- १००% राज्य पुरस्कृत योजना
- प्रगती अहवाल -

■ भौतिक प्रगती :

अ.क्र.	वर्ष	उद्दिष्ट	मंजूरी	पुर्ण	%
१	२०१९-२०	५४६	३३३	१६	२.९३

■ आर्थिक प्रगती :

अ.क्र	वर्ष	उद्दिष्ट	उद्दिष्ट नुसार आवश्यक निधी	प्राप्त झालेला निधी	प्रलंबित निधी	आर्थिक वर्षा नुसार खर्च
१	२०१९-२०	५४६	६५७.२०	६५६.२६	०.९४	३२.२०
२	२०२०-२१	०	०.००	०.००	०.००	१०८.६०
	एकूण	५४६	६५७.२०	६५६.२६	०.९४	१४०.८०

९. ग्राम विकास विभाग - अतिक्रमण नियमानुकूल करणे

- शासकीय जमिनीवर अतिक्रमणे नियमानुकूल संगणकप्रणाली विकसित - वैशिष्ट्ये
  - नोंदी ग्रामसेवकामार्फत प्रमाणित करणे
  - सूचना व आक्षेप मागवणे
  - आक्षेप व सूचना तालुकास्तरीय शक्तीप्रदत्त समितीकडे पाठविणे
  - मोबाईल ॲपद्वारे जिओ टॅगिंग
- अतिक्रमण नियमानुकूल प्रगती अहवाल -

अ.क्र.	टप्पा क्रमांक	एकूण नोंदी	दि. ०१.०१.२०११ पूर्वीच्या नोंदी	गावठाणातील अतिक्रमण नियमानुकूल
१	टप्पा - १	४,७३,२४८	२,९९,४४४	३९,३२१
२	टप्पा - २	१,०३,५९५	याबाबत कार्यवाही चालू आहे	
	एकूण	५,७६,८४३	२,९९,४४४	३९,३२१

- गावठाणातील ५०० चौरस फूट क्षेत्रापेक्षा कमी असलेले अतिक्रमणे विनाशुल्क मंजूर करण्यात येते. (२५,१६३ मंजूर)
- नियमानुकूल शुल्क आकारण्यात आलेली अतिक्रमणे - १४,१५८ (संगणक प्रणाली मध्ये fee module तयार करण्याचे काम अंतिम टप्प्यात)
- गावठाण बाहेरील अतिक्रमणे नियमानुकूल करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील समितीस देण्यात आले आहे.

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण मार्फत राबविण्यात आलेले उपक्रम

- कोविडच्या पार्श्वभूमीवर लॉकडाऊच्या काळामध्ये घरकुल योजनांच्या कामात आलेले शैथिल्य दुर करून कामास गती देण्यासाठी सर्व भागधारकांच्या आढावा बैठका व्हिडिओ कॉन्फरन्सद्वारे आयोजित.
- संनियंत्रण आणि मुल्यमापन उपक्रम -
  १. प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा यांची व्हिडिओ कॉन्फरन्स दि. २९.०७.२०२०.
  २. उपायुक्त (विकास), प्रकल्प संचालक (जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा) व गटविकास अधिकारी यांच्या विभाग निहाय व्हिडिओ कॉन्फरन्स दि. ०६/०८/२०२० ते १३/०८/२०२०.
  ३. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत) यांची ग्रामीण भागातील अतिक्रमण नियमानुकूल करणेबाबत व्हिडिओ कॉन्फरन्स दि.१९/०८/२०२० व दि. २५/०९/२०२०.
  ४. सहायक लेखा अधिकारी (जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा) यांची व्हिडिओ कॉन्फरन्स दि. ११ सप्टेंबर, २०२०.
  ५. उप अभियंता (जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा) व मेसन ट्रेनिंग प्रोव्हायडर यांची व्हिडिओ कॉन्फरन्स दि. १८/०९/२०२०
  ६. प्रकल्प संचालक (जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा) यांची व्हिडीओ कॉन्फरन्स दि. २१/०९/२०२०.

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण मार्फत राबविण्यात आलेले उपक्रम

➤ समन्वयन उपक्रम -

१. मेसन ट्रेनिंग प्रोव्हायडर यांची व्हिडीओ कॉन्फरन्स दि. १७/०८/२०२०.
२. ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार Performance Review Committee (PRC) व्हिडीओ कॉन्फरन्स दि. २५.०८.२०२०
३. ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रात **IIT- मुंबई** यांचा सहभाग व्हिडीओ कॉन्फरन्स दि. १४.०९.२०२०
४. ग्रामीण गृहनिर्माण व व्ही.एस.टी.एफ. भागीदारी बैठक दि. १०/०९/२०२०

➤ क्षमता बांधणी उपक्रम -

१. राज्य व्यवस्थापन कक्षातील अधिकारी /कर्मचारी यांच्या साप्ताहिक आढावा बैठका दि. ०३.०८.२०२०, १७.०८.२०२०, ३१.०८.२०२०, ०७.०९.२०२०, १७.०९.२०२०, २५.०९.२०२० आणि २८.०९.२०२०
२. जिल्हा प्रोग्रामर, जिल्हा डेटा एन्ट्री ऑपरेटर व सहायक प्रकल्प अधिकारी, (जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा) यांची व्हिडीओ कॉन्फरन्स दि.२१/०८/२०२० व दि ३०.०९.२०२०
३. तालुका डेटा एन्ट्री ऑपरेटर्स यांची व्हिडीओ कॉन्फरन्स दिनांक ०२ सप्टेंबर, २०२०.
४. ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता यांची व्हिडीओ कॉन्फरन्स दि. ०४/०९/२०२० व दि. ०८.०९.२०२०

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण - नाविन्यपूर्ण उपक्रम

- ❖ घरबांधणीचे कामाची प्रगती फक्त संख्यात्मक न राहता गुणात्मक रहावी व नाविन्यपूर्ण कल्पना अंमलात आणून लाभार्थ्यांना सर्व सुविधांनी युक्त घरकुल उपलब्ध करून द्यावे.
- ❖ राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यालयाचे **त्रैमासिक “महा आवास”** सुरु.
- ❖ राज्य व्यवस्थापन कक्षाची **वेबसाईट** विकसित करण्याचे काम प्रगतीपथावर.
- ❖ राज्यात राबविण्यात येत असलेले / राबविण्यात येवू शकणारे महत्वाचे नाविन्यपूर्ण उपक्रम :
  - ❑ शासकीय योजनांशी कृतीसंगम करून लाभार्थ्यांना :
    - ✓ महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने मधून रोजगार व स्वच्छ भारत मिशन-ग्रामीण मधून शौचालय देणे.
    - ✓ जल जीवन मिशन मधून नळाने पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करणे.
    - ✓ प्रधानमंत्री उज्वला योजने मधून गॅस जोडणी देणे.
    - ✓ सौभाग्य योजने मधून विद्युत जोडणी देणे.
    - ✓ राष्ट्रीय ग्रामीण जीवनोन्नती अभियाना मधून उपजिविकेचे साधन देणे.

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण - नाविन्यपूर्ण उपक्रम

□ नाविन्यपूर्ण उपक्रम :

- ✓ पुरेशी जागा नसल्यास बहुमजली इमारती उभारणे.
- ✓ पुरेशी जागा असल्यास गृहसंकुल उभारून त्यांची सहकारी संस्था उभारणे.
- ✓ लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामासाठी बँकेचे रु. ७०,०००/- कर्ज स्वरूपात मिळवून देणे.
- ✓ घरकुलांचे बांधकाम साहित्य जसे- दगड, विटा, वाळू, सिमेंट, स्टिल, छताचे साहित्य इ. उपलब्ध करण्यासाठी 'घरकुल मार्ट' सुरु करून त्यात महिला बचत गटांचा सहभाग घेणे.
- ✓ पंचायत राज संस्था (जिल्हा परिषद, पंचायत समिती, ग्रामपंचायत), स्वयंसेवी संस्था, सहकारी संस्था, कॉरपोरेट संस्था, लाभार्थी व लोक सहभाग यांच्या माध्यमातून मूलभूत सुविधा देवून 'आदर्श घरांची' निर्मिती करणे.

प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत घरकुल योजना राबविण्यात येणाऱ्या अडचणी

➤ प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण - वित्त विभाग -

१. योजने अंतर्गत केंद्र शासनाने वित्तीय वर्ष सन २०१९-२० मध्ये राज्य शासनाकडे वितरित केलेल्या निधीपैकी रु. ३२२.६० कोटी निधी राज्य शासनाकडून वितरित होणे आवश्यक आहे. सन २०१९-२० या वर्षात केंद्र शासनाने वितरित केलेल्या निधीस राज्य समरूप हिस्सा रक्कम रु ५३३.३९ कोटी ही वितरित होणे आवश्यक आहे.
२. योजने अंतर्गत केंद्र शासनाने वित्तीय वर्ष सन २०२०-२१ मध्ये रु. ६४६.८६ कोटी निधी राज्य शासनाकडे वर्ग केला आहे. तसेच सदर केंद्र शासनाने वितरित केलेल्या निधीस राज्य समरूप हिस्सा रक्कम रु ४३१.२४ कोटी ही वितरित होणे आवश्यक आहे.

➤ सामाजिक व न्याय विभाग -

१. रमाई आवास योजने अंतर्गत सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षा करीता भौतिक उद्दिष्ट वितरित करण्यात आले. परंतु माहे नोव्हेंबर २०१९ पासून रमाई आवास योजनेचा निधी अप्राप्त असल्यामुळे एकही घरकुल पूर्ण झाले नाही.
२. सामाजिक व न्याय विभागाकडे रु.१९०० कोटी निधी अद्याप पर्यंत प्रलंबित.

➤ आदिवासी विकास विभाग -

१. आदिवासी विकास विभागाकडील ग्रामीण घरकुल योजनेंतर्गत पूर्ण झालेल्या घरकुलांवर योजनेचे बोधचिन्ह (लोगो)

लावणेकरिता बोधचिन्ह (लोगो) अंतिम करणेबाबत निर्णय प्रलंबित.

➤ ग्राम विकास विभाग - अतिक्रमण नियमानुकूल -

१. गावठाण बाहेरील अतिक्रमणे नियमानुकूल करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील समितीस देण्यात

आले आहे. त्याची कार्यपद्धती संगणक प्रणाली मध्ये तयार करण्यात आली असून मान्यतेसाठी ग्रामविकास विभाग कडे

पाठविण्यात आलेली आहे.

राज्य व्यवस्थापन कक्षातर्फे घेण्यात आलेल्या बैठकांची व राबविलेल्या उपक्रमांची क्षणचित्रे

राज्य व्यवस्थापन कक्षातर्फे घेण्यात आलेल्या बैठकांची व राबविलेल्या उपक्रमांची क्षणचित्रे

Collaboration with IIT Mumbai - Ensure Quality and Sustainability

STATE MANAGEMENT UNIT

SMU-RH is Seeking Collaboration with IIT Mumbai for having some technical and technological support in Rural Housing, especially in some areas like -

- Low cost technology houses.
- Typology wise Designs of houses
- Natural Calamity proof houses
- Trainings to our Rural Housing Engineers
- Student internship
- Any other innovative ideas.

1. Maharashtra - Encroachment Regularization Scope

D

Sr.No.	Fields	Total
1	Total No. GPs	27,88
2	Total No. Villages	43,67
3	Total No. Household as per SECC 2011	1,38,41
4	Tentative No. Encroachment in Maharashtra	11,00,0
5	Total No. Encroachment Registered in Encroachment ERP (Phase I & II)	5,76,843
6	Total No. Encroachment Registered in Encroachment ERP (Phase-I) prior to 01.01.2011	2,99,444
7	Total No. Encroachment Regularised as on 24.09.2020	39,321

1.1 प्रधानमंत्री आवास योजनेच्या AFMS प्रणालीमार्फत प्रशासकीय निधीच्या खर्चाबाबत आढावा

D

Sr. No	Division	District	Allocation as on 01st Sep 2020	Exp. till 09th Sep 2020	Balance Fund With Districts
1	Amravati	AKOLA	150.000	36.804	113.196
2		AMRAVATI	170.000	62.230	107.770
3		BULDHANA	120.000	43.115	76.885
4		WASHIM	100.000	16.758	83.242
5		YAVATMAL	250.000	148.113	101.887
Amravati Division Total			790.000	307.021	482.979
6	Aurangabad	AURANGABAD	80.000	21.563	58.437
7		BEED	140.000	36.982	103.018
8		HINGOLI	111.000	22.188	88.812
9		JALNA	110.000	17.936	92.064
10		LATUR	120.000	23.016	96.984
11		NANDED	160.000	3.674	156.326
12		OSMANABAD	80.000	15.162	64.838
13	PARBHANI	81.000	19.800	61.200	
Aurangabad Division Total			882.000	160.321	721.679
14	Konkan	PALGHAR	150.000	55.588	94.412
15		RAIGAD	90.000	30.878	59.122
16		RATNAGIRI	89.000	18.942	70.058
17		SINHDHURG	49.000	15.541	33.457

4.1 Rural Mason Training Program

Sr. No.	Training Provider	District	Target	Sanction	Remaining Sanction	Mason Trained	Remaining Training
1	Cradle	NANDURBAR	1075	190	885	185	5
2		NASHIK	825	135	690	120	15
3		AHMEDNAGAR	570	465	105	135	330
4		DHULE	490	445	45	265	180
5		JALGAON	740	755	-15	505	250
Nashik Div. Total			3700	1990	1710	1210	780
1	Sushil Bahu. Shikshan Sanstha	AKOLA	525	0	525	0	0
2		WASHIM	150	0	150	0	0
3		AMRAVATI	935	905	30	875	30
4		BULDHANA	430	430	0	410	20
5		YAVATMAL	740	740	0	725	15
Amravati Div. Total			2780	2075	705	2010	65
1	Bhaskar Foundation	NANDED	580	100	480	55	45
2		AURANGABAD	280	175	105	120	55
3		JALNA	150	90	60	0	90
4		HINGOLI	140	95	45	35	60
5		BEED	215	185	30	0	185
6		OSMANABAD	90	60	30	60	0
7		LATUR	230	230	0	0	230

पंचायत समिती करवीर
जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा दिभाग

जा.क्र.वशि/डीआर/डीए/पंडीत दिन दयाळ/२०२० फोन नं. ०२३१ - २५४६७२६
दिनांक - २५/०९/२०२०

प्रमाणपत्र

प्रति,
श्री./श्रीम. कृष्णात वापू खाडे
रा.सांगरूळ, ता. करवीर, जि.कोल्हापूर

विषय - पंडीत दिन दयाळ उपाध्याय घरकुल जागा खरेदी अनुदान वितरणा बाबत..

उपरोक्त विषयाचे अनुषंगाने आपणास शासनाकडून घरकुल बांधणेकामी जागा खरेदी करणेसाठी पंडीत दिन दयाळ उपाध्याय योजने मधून रक्कम रु.५०,०००/- (अक्षरी रु.पन्नास हजार फक्त) इतके अनुदान मंजूर करणेत आलेले आहे. सदर अनुदान आपले बँक खातेवर दिनांक - २५/०९/२०२० रोजी जमा करणेत आले आहे.

आपले हार्दिक अभिनंदन.

मा. सभापती
पंचायत समिती करवीर

गट विकास अधिकारी वर्ग १
पंचायत समिती करवीर

राज्य व्यवस्थापन कक्षातर्फे घेण्यात आलेल्या बैठकांची व राबविलेल्या उपक्रमांची क्षणचित्रे

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग

(ग्राम विकास विभाग शासन निर्णय क्र. प्रआयो-२०१७/प्र.क्र.३४८/योजना-१० दि. 16.02.2018)

|| अभिनंदन पत्र ||

श्री/श्रीमती:- प्रवीण खोंद आठवले
ग्रामपंचायत राणाला, तातुका पवनी,
जिल्हा भंडारा, मिळकत क्र. 139
स.न.वि.वि.,

आपले उपरोक्त शासकीय जमिनीवर केलेले अतिक्रमण शासन धोरणानुसार नियमानुकूल करण्यात आले आहे.

!! याबद्दल आपले मनःपूर्वक अभिनंदन व शुभेच्छा !!

अब्दुल सतार
राज्यमंत्री, ग्रामविकास, महपूल, बंदरे,
खार जमिनी विकास, विशेष सहाय
महाराष्ट्र राज्य

हसन मुश्रीफ
मंत्री, ग्रामविकास,
महाराष्ट्र राज्य

स्थळ :
दिनांक:

राज्य व्यवस्थापन कक्षातर्फे घेण्यात आलेल्या बैठकांची व राबविलेल्या उपक्रमांची क्षणचित्रे

घरकुलांची छायाचित्रे

धन्यवाद!!